

ควรรวมกิจการบริษัทจำกัด: ควรทำหรือไม่ และกฎหมายใหม่เปลี่ยนอะไรไปบ้าง

โดย เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ पार्टเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ <https://eksiamcorporatelaw.com/articles/company-merger-thailand.html>

กฎหมายที่ใช้อ้างอิงในบทความนี้

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) มาตรา 1238-1243 (แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งหมด โดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ป.พ.พ. (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2565): ว่าด้วยการควบรวมบริษัทจำกัด
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2565: ประกาศราชกิจจานุเบกษา 8 พฤศจิกายน 2565 มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ
- ประมวลรัษฎากร มาตรา 74: การตีราคาทรัพย์สินและคำนวณกำไรสุทธิ กรณีเลิกบริษัทเพราะเหตุควบเข้ากัน
- ประมวลรัษฎากร มาตรา 77/1(8)(ข): ขอบเขตนิยาม "การขาย" สำหรับภาษีมูลค่าเพิ่ม
- พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 มาตรา 5 โสฬส และมาตรา 6 (31): ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์
- ขั้นตอนจดทะเบียนตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (www.dbd.go.th)

คำถามที่ผู้ประกอบการต้องตอบก่อนตัดสินใจควบรวมกิจการ

ลองพิจารณาสถานการณ์นี้: ท่านมีบริษัทสองแห่งที่ทำธุรกิจใกล้เคียงกัน หรือครอบครัวมีบริษัทในเครือหลายแห่งที่ตั้งขึ้นในช่วงเวลาต่างกัน แต่ปัจจุบันบริหารซ้ำซ้อน เสียค่าใช้จ่ายด้านบัญชีและผู้สอบบัญชีสองต่อ จึงเริ่มพิมพ์คำว่า "ควบรวมกิจการ" ลงในช่องค้นหา เพื่อดูว่าจะรวมสองบริษัทให้เหลือบริษัทเดียวได้อย่างไร

ประเด็นสำคัญคือ กฎหมายไทยเพิ่งเปลี่ยนกติกาสำคัญเรื่องนี้ในปี พ.ศ. 2565 และการควบรวมกิจการไม่ใช่แค่การเปลี่ยนชื่อบริษัทหน้าบริษัท แต่มีผลให้ทรัพย์สิน หนี้สิน สัญญา และภาระผูกพันทั้งหมดของบริษัทเดิมโอนไปยังบริษัทที่เหลืออยู่โดยอัตโนมัติ: ทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์และส่วนที่เป็นความเสี่ยงซ่อนอยู่

บทความนี้จะตอบสามคำถามที่ผู้ประกอบการต้องรู้ก่อนตัดสินใจ ได้แก่ ควบรวมกิจการคืออะไรกันแน่ กฎหมายใหม่เปลี่ยนกติกาอย่างไร และท้ายที่สุดควรควบรวมกิจการหรือไม่

ควบรวมกิจการ คืออะไร ต่างจากการซื้อหุ้นหรือซื้อทรัพย์สินอย่างไร

ในทางปฏิบัติ ธุรกิจไทยที่ต้องการรวมกิจการเข้าด้วยกันมักเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งใน 3 รูปแบบหลัก ซึ่งมีผลทางกฎหมายและภาษีต่างกันโดยสิ้นเชิง

หนึ่ง: การซื้อหุ้น (Share Acquisition): ผู้ซื้อเข้าถือหุ้นแทนผู้ถือหุ้นเดิมบางส่วนหรือทั้งหมด บริษัทที่ถูกซื้อยังคงสภาพนิติบุคคลเดิม เพียงแต่เปลี่ยนตัวผู้ถือหุ้น เหมาะกับกรณีที่ผู้ซื้อต้องการควบคุมกิจการโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนิติบุคคล

สอง: การซื้อทรัพย์สินหรือกิจการ (Asset/Business Acquisition): ผู้ซื้อเลือกซื้อเฉพาะทรัพย์สินหรือส่วนธุรกิจที่ต้องการ ผู้ขายยังคงเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากและรับผิดชอบในหนี้สินเดิมของตนต่อไป วิธีนี้ให้ผู้ซื้อเลือกได้ว่าจะรับโอนหนี้สินใดบ้าง จึงมักใช้เมื่อผู้ซื้อไม่ต้องการรับความเสี่ยงจากหนี้สินที่ซ่อนอยู่ของกิจการเดิมทั้งหมด

สาม: การควบบริษัท (Amalgamation) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์: บริษัทตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปรวมเข้าเป็นนิติบุคคลเดียวกัน โดยผลของกฎหมายโดยตรง ไม่ใช่การซื้อขาย ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และหน้าที่ทั้งหมดของบริษัทเดิมย่อมตกไปยังบริษัทที่เกิดขึ้นใหม่หรือบริษัทที่ยังคงสภาพนิติบุคคลอยู่ทันที โดยไม่ต้องทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องหรือแจ้งคู่สัญญาที่ละราย

จุดต่างที่สำคัญที่สุดคือ ข้อสุดท้ายนี้เอง: การควบ บริษัท ตาม ป.พ.พ. เป็นการ "รับช่วง สิทธิ และ หน้าที่ทั้งหมด" (Universal Succession) ซึ่งต่างจากการซื้อทรัพย์สินที่ผู้ซื้อเลือกได้ว่าจะรับโอนอะไรบ้าง บทความนี้มุ่งอธิบายการควบบริษัทรูปแบบนี้เป็นหลัก เพราะเป็นรูปแบบที่กฎหมายเพิ่งเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ

กฎหมายใหม่ 2565: ควบรวมบริษัทไม่ต้องตั้งบริษัทใหม่เสมอไปอีกต่อไป

ก่อนปี พ.ศ. 2565 กฎหมายไทยกำหนดไว้ชัดเจนว่า เมื่อบริษัทจำกัดควบเข้าด้วยกัน **ต้องตั้งบริษัทใหม่ขึ้นมาเสมอ** กล่าวคือ บริษัท ก. + บริษัท ข. = บริษัท ค. โดยบริษัท ก. และบริษัท ข. เดิมสิ้นสภาพนิติบุคคลไปทั้งคู่ แม้ผู้ประกอบการอาจต้องการเพียงให้บริษัทใดบริษัทหนึ่งที่มีชื่อเสียง ประวัติเครดิต หรือใบอนุญาตประกอบธุรกิจเฉพาะอยู่แล้ว เป็นผู้ดำเนินกิจการต่อไป ก็ไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากต้องตั้งนิติบุคคลใหม่ทั้งหมด

เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2565 ราชกิจจานุเบกษาเผยแพร่ **พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2565** ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ยกเลิกชื่อหมวด "การควบ บริษัทจำกัด เข้ากัน" เดิม เปลี่ยนเป็น "การควบรวมบริษัทจำกัด" และแก้ไขมาตรา 1238 ถึงมาตรา 1243 ใหม่ทั้งหมด

ปัจจุบัน มาตรา 1238 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า

"บริษัทจำกัดจะควบรวมกันได้ โดยใช้มติพิเศษ บริษัทตั้งแต่สองบริษัทขึ้นไป จะควบรวมในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ควบรวมกันโดยเป็นบริษัทขึ้นใหม่ และบริษัทที่มาควบรวมกันทั้งหมดสภาพการเป็นนิติบุคคล
- (2) ควบรวมกันโดยบริษัทหนึ่งบริษัทใดยังคงมีสภาพเป็นนิติบุคคล และบริษัทอื่นที่ควบรวมกันหมดสภาพจากการเป็นนิติบุคคล"

: ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1238 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2565)

กล่าวโดยสรุป กฎหมายใหม่เปิดทางเลือกที่สอง ซึ่งเป็นรูปแบบ "ควบรวมแบบดูดซับ" (คล้ายกับ Merger by Absorption ที่ใช้กันในหลายประเทศ) โดยบริษัทหนึ่งยังคงสภาพนิติบุคคลต่อไปได้โดยไม่ต้องตั้งบริษัทใหม่ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถเลือกให้บริษัทที่มีสัญญาสำคัญ ใบอนุญาตเฉพาะทาง หรือประวัติเครดิตที่ดีอยู่แล้ว เป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยไม่ต้องเริ่มสร้างประวัติและขอใบอนุญาตใหม่ทั้งหมด

นอกจากมาตรา 1238 แล้ว พระราชบัญญัติฉบับเดียวกันนี้ยังแก้ไขบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจำกัดด้วย เช่น ลดจำนวนขั้นต่ำของผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทจากเดิมไม่น้อยกว่า 3 คน เหลือ 2 คน (มาตรา 1097) และเพิ่มช่องทางประชุมกรรมการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 1162/1) ซึ่งสะท้อนทิศทางเดียวกันคือการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในกฎหมายบริษัทจำกัด

ขั้นตอนควบรวมบริษัทจำกัดตามกฎหมาย: จากมติพิเศษถึงจดทะเบียน

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (www.dbd.go.th) ในฐานะนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กำหนดขั้นตอนการควบรวมบริษัทจำกัดไว้เป็น 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: จดทะเบียนมติพิเศษให้ควบรวมบริษัท

- บริษัท แต่ละ แห่ง ที่จะ ควบ รวมกัน ต้อง จัด ประชุม ผู้ถือหุ้น เพื่อ ลง มติพิเศษให้ ควบ รวม บริษัท ด้วยคะแนนเสียงข้างมากไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นที่มาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน (มาตรา 1194) โดยต้องส่งคำบอกกล่าวเรียกประชุมทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังผู้ถือหุ้นก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า 14 วัน (มาตรา 1175)
- ภายใน 14 วันนับแต่วันที่ประชุมมีมติพิเศษ แต่ละบริษัทต้อง (ก) ยื่นจดทะเบียนมติพิเศษต่อนายทะเบียน (ข) มีหนังสือบอกกล่าวมติไปยังเจ้าหนี้ตามรายชื่อที่ปรากฏในบัญชีของบริษัท ณ วันที่ลงมติ โดยกำหนดให้ส่ง คำ คัดค้าน ภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่ ได้รับ หนังสือ และ (ค) โฆษณามติทางหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลาย (มาตรา 1239 และมาตรา 1240)
- หากมีเจ้าหนี้คัดค้าน บริษัทต้องชำระหนี้หรือให้หลักประกันจนเจ้าหนี้พอใจ และยกเลิกการคัดค้านก่อน จึงจะดำเนินการขั้นตอนต่อไปได้

ขั้นตอนที่ 2: จดทะเบียนควบรวมบริษัท

- เมื่อพ้นกำหนด 1 เดือนนับแต่วันประกาศหนังสือพิมพ์หรือวันที่เจ้าหนี้ได้รับหนังสือ (แล้วแต่วันใดหลังสุด) และไม่มีเจ้าหนี้คัดค้าน ให้จัดประชุมร่วมกันของผู้ถือหุ้นทุกบริษัทที่จะควบรวม ภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งลงมติพิเศษเป็นรายหลังสุด (ขยายเวลาได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 1 ปี)

- องค์ประชุม: แต่ละบริษัทต้องมีผู้ถือหุ้นมาประชุมนับหุ้นรวมกันได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นแต่ละบริษัท ที่ประชุมร่วมพิจารณาเรื่องสำคัญ ได้แก่ ชื่อบริษัท วัตถุประสงค์ ทุนเรือนหุ้น (ต้องไม่น้อยกว่าทุนรวมของบริษัทเดิม) การจัดสรรหุ้น หนังสือบริคณห์สนธิ ข้อบังคับ กรรมการ และผู้สอบบัญชี
- ผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมและคัดค้านการควบรวม มีสิทธิให้บริษัทจัดให้มีผู้ซื้อหุ้นของตนในราคาที่ตกลงกัน หรือราคาที่ผู้ประเมินราคากำหนดหากตกลงกันไม่ได้ ถ้าผู้ถือหุ้นนั้นไม่ยอมขายภายใน 14 วันนับแต่วันที่ได้รับความเสนอซื้อ บริษัทดำเนินการควบรวมต่อไปได้ และให้ถือว่าผู้ถือหุ้นนั้นเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทที่ควบรวม (มาตรา 1239/1)
- คณะกรรมการ บริษัท เดิม ต้อง ส่งมอบ กิจการ ทรัพย์สิน บัญชี และ เอกสาร ทั้งหมด ให้ คณะกรรมการ บริษัท ที่ควบรวมภายใน 7 วันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุมร่วม (มาตรา 1240/3) และคณะกรรมการ บริษัท ที่ควบรวม ต้อง ขอ จดทะเบียน การควบ รวม พร้อม ยื่น หนังสือ บริคณห์สนธิ และ ข้อบังคับ ต่อ นายทะเบียนภายใน 14 วันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุมร่วม (มาตรา 1241)

ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนตั้งบริษัทใหม่จากการควบรวม 5,000 บาท ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน 100 บาท และหนังสือรับรองรายการละ 40 บาท (อัตรา ณ ปัจจุบัน ควรตรวจสอบกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าอีกครั้งก่อนดำเนินการ เนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมราชการอาจเปลี่ยนแปลงได้)

ผลเมื่อควบรวมสำเร็จ: ใครรับช่วงหนี้สินและสัญญาเดิม

เมื่อจดทะเบียนควบ รวม สำเร็จ บริษัท ที่เกิดขึ้นใหม่ หรือ บริษัท ที่ยังคงสภาพ นิติบุคคล อยู่ ย่อมได้ไปทั้ง ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ หน้าที่ และ ความรับผิดชอบ ทั้งปวง ของ บริษัท เดิม ที่ควบ รวมกัน โดย ผล ของ กฎหมาย ทันที ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1243

ข้อนี้เป็นดาบสองคมที่ผู้ประกอบการต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ: สัญญาที่มีประโยชน์ โบราณชาติ และความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ดีย่อมโอนมาโดยอัตโนมัติก็จริง แต่หนี้สินที่ซ่อนอยู่ ภาระค่าประกัน หรือข้อพิพาทที่ยังไม่ปรากฏชัด ของ บริษัท เดิม ก็ โอน มา พร้อมกัน ด้วย เช่นกัน การตรวจสอบสถานะ ทางกฎหมาย และ การเงิน ของ บริษัท ที่จะควบรวม (Due Diligence) ก่อนตัดสินใจจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าขั้นตอนจดทะเบียนเอง

ภาษีที่ต้องรู้เมื่อควบรวมกิจการบริษัทจำกัด

การควบบริษัทตาม ป.พ.พ. มีผลให้บริษัทเดิมอย่างน้อยหนึ่งแห่งต้องจดทะเบียนเลิกกิจการเพราะเหตุควบเข้ากัน ซึ่งกฎหมายภาษีมียกเว้นภาษีเงินได้เฉพาะกรณีนี้ ดังนี้

ประเภทภาษี	หลักการ	กฎหมายอ้างอิง
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ตราค่าทรัพย์สินตามราคาตลาดในวันที่ควบเข้ากัน แต่ไม่ถือว่าราคาดังกล่าวเป็นรายได้หรือรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิของบริษัทเดิม	ประมวลรัษฎากร มาตรา 74
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	การมีสินค้าคงเหลือ/ทรัพย์สินไว้ในวันเลิกกิจการเพราะเหตุควบเข้ากัน ไม่ถือเป็น "การขาย" ที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ประกอบการใหม่อื่นได้ควบเข้ากันต้องอยู่ในบังคับที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 82/3	ประมวลรัษฎากร มาตรา 77/1(8)(ฉ) และมาตรา 82/3
ภาษีธุรกิจเฉพาะ	ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับการโอนอสังหาริมทรัพย์อันเนื่องมาจากการควบบริษัท	พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 มาตรา 5 โสฬส
อากรแสตมป์	ยกเว้นอากรแสตมป์สำหรับตราสารที่เกี่ยวข้องกับการควบบริษัท	พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 มาตรา 6 (31)

ข้อควรระวังคือ สิทธิประโยชน์ทางภาษีเหล่านี้มีเงื่อนไขเฉพาะที่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วน และประมวลรัษฎากรเองยังไม่มีบทนิยามคำว่า "การควบรวมกิจการ" หรือ "การโอนกิจการ" ไว้ชัดเจนในทุกกรณี ทำให้การตีความ และการปฏิบัติจริง ต้อง พิจารณา เป็นรายกรณีไป พร้อมกับ หลักฐาน ประกอบ ให้ครบถ้วน ก่อนดำเนินการจึงควรตรวจสอบร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีและกฎหมายเสมอ

ควบรวมกิจการ: ควรทำหรือไม่ พิจารณาจากอะไรบ้าง

เมื่อเข้าใจทั้งข้อกฎหมายและขั้นตอนแล้ว คำถามสุดท้ายที่ผู้ประกอบการต้องตอบคือ "ควรควบรวมกิจการหรือไม่" ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

ควรพิจารณาควบรวม เมื่อ: มีบริษัทในเครือหลายแห่งที่ทำธุรกิจซ้ำซ้อนจนเกิดต้นทุนด้านบัญชี ผู้สอบบัญชี และการบริหารที่ไม่จำเป็น ต้องการรวมสัญญาสำคัญหรือใบอนุญาตเฉพาะทางไว้ในนิติบุคคลเดียว เพื่อความคล่องตัว หรือกำลังวางแผนโครงสร้างธุรกิจครอบครัวเพื่อส่งต่อรุ่นถัดไป

ควรระวังหรืออาจไม่ใช่คำตอบที่เหมาะสม เมื่อ: ต้องการเพียงร่วมลงทุนโดยไม่ต้องมารับหนี้สินทั้งหมดของอีกฝ่าย (การซื้อหุ้นหรือซื้อทรัพย์สินอาจเหมาะกว่า) บริษัทที่จะควบรวมมีเจ้าหนี้จำนวนมากซึ่งอาจใช้สิทธิคัดค้านจนกระบวนการล่าช้า หรือต้องการความรวดเร็ว เนื่องจากกระบวนการเต็มรูปแบบตามกฎหมายใช้เวลาอย่างน้อยหลายเดือนจนถึง 1 ปี

ไม่ว่าจะเลือกทางใด การตรวจสอบสถานะทางกฎหมาย บัญชี และภาษีของบริษัทที่จะควบรวมอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจ ย่อมช่วยลดความเสี่ยงจากภาระผูกพันที่ซ่อนอยู่ ซึ่งจะตกทอดมาสู่บริษัทที่เหลืออยู่ทันทีเมื่อจดทะเบียนควบรวมสำเร็จ

สรุปสาระสำคัญ

- ตั้งแต่ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ป.พ.พ. (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2565 มีผลใช้บังคับ การควบบริษัทจำกัดไม่จำเป็นต้องตั้งบริษัทใหม่เสมอไปอีกต่อไป: สามารถเลือกให้บริษัทหนึ่งยังคงสภาพนิติบุคคลต่อไปได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1238
- ขั้นตอนควบรวมบริษัทจำกัดตามกฎหมายการค้า แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ จดทะเบียนนิติพิเศษ และจดทะเบียนควบรวม โดยการประชุมร่วมต้องเสร็จสิ้นภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งลงมติเป็นรายหลังสุด และขยายได้แต่รวมแล้วไม่เกิน 1 ปี
- เมื่อควบรวมสำเร็จ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และหน้าที่ทั้งหมดของบริษัทเดิมโอนไปยังบริษัทที่เหลืออยู่โดยผลของกฎหมายทันที จึงควรตรวจสอบสถานะของบริษัทที่จะควบรวมอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจ
- ประมวลรัษฎากรมาตรา 74 กำหนดให้ ตรีราคาทรัพย์สิน ตาม ราคาตลาด ใน วัน ควบ เข้ากัน แต่ไม่ถือเป็น รายได้หรือรายจ่าย ของบริษัท เดิม พร้อมสิทธิยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และ อากรแสตมป์ ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด
- การควบรวมกิจการเหมาะกับธุรกิจที่ต้องการลดความซ้ำซ้อนของนิติบุคคลในเครือ แต่หากต้องการความรวดเร็ว หรือ ไม่ต้องการ รับ หนี้สิน ทั้งหมด ของ อีก ฝ่าย การ ซื้อ หุ้น หรือ ซื้อ ทรัพย์สิน อาจเป็น ทางเลือก ที่เหมาะสมกว่า

